53046

ÁRPÁD NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ
TERMELŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZET

1942. márc.
III. és I. n.

T 1
942

EGYETEMI KÖNYVTÁR
FOLYÓIRATOK
SZEGED

1942 MÁRC. 18.
Terjeszthető, 193 hó a éra.
kir. ügyész.

DIÁKSZEMMEL

MINDENKIVEL SZEMBEN KÉCIRAT GYANÁNT.

SZEMÜVEGEK, FÉNYKÉPEZŐGÉPEK, — FOTOÁRUK — STB.

«Optifó»-nál

Szeged. Kárász u. 16 sz. Frankó gyógyszertár nál

Legjobb svájci órák, karórák
Legjobb javítások
olcsón, gyorsan, pontosan
TÓTH
náv. órás - ékszerésznél. Kárász 13.

Rajz, írószer, füzet.
NEMZETI SAJTÓVÁLLALA
Szeged, Kárász u. 5. sz.
Fénképalbumok legolcsóbb

SZÉCSY RUHAÁRUHÁZ
Szeged és környékének legnagyobb és legolcsóbb ruhaáruhá
Szeged. Csekonics - 3. sz.

AJÁNDÉK TÁRGYAK DÚS VÁLASZTÉKBAN
HERENDI PORCELLÁNOK NAGY RAKTÁRA
Csúry Ferenc
Szeged, Kárász u 15. sz.

Szeged és Délmagyarország legnagyobb textil-sz. üd
Nemzeti Takarékosság KETTING LAJOS
Szeged, Tisza Lajos-körút; Püspökbazár Telefon: 26-84.

FŐBB CIKKEINK.

MÁRCIUS 15.
NAGYBÖJT.
A CORVINLÁNCOS SCHÜTZ ANTAL.
A KÖRESZME.
A GYALOGSÁG FEGYVERE
„BÁTRAK!"

STB. STB. STB.

MÁRCIUS 15..

Az egész világ lángban áll. A távoli harcterekben, puskák, ágyuk, tankok, repülőgépek ezrei osztják a halált. Irtózatos erők feszülnek egymásnak. Korfordulón vagyunk. Nem kétséges, hogy magatartásunk évtizedekre, sőt évszázadokra eldönti sorsunkat.

Roppant felelősség nehezedik tehát a magyar ifjuság vállára, mert ő a jövő hordozója és igy az ő szellemi állás-foglalásától függ fajának sorsa. Előttünk egy ismeretlen világ áll. Tájékozódnunk kellene és mi zúgó fejjel állunk és várunk és tanulni akarunk. Ez az akarás elvezet bennünket az élet mesteréhez, a történelemhez, a magyar történelemhez.

"Historia est magistra vitae". Nézzük mit tanit nekünk 1848 március 15-ének a története. A legnagyobb tanulság kétségtelenül az, hogy merjünk mindig és egészen magyarok, de egyszermind európaiak is lenni. Ember az embertelenségben, magyar az üzött magyarságban."

Hazánk fennmaradásának az a titka, hogy mindig még az elnyomatás, a rabszolgaság, az idegen uralom idején is együtt tudott fejlődni Európával. Most is meg kell értenünk az idők szavát. "Uj szelek nyögetik az ősmagyar fákat, várjuk már várjuk az uj magyar csodákat." Igen uj szelek zörgetnek, kopogtatnak lelkünk ajtaján, a nemzeti gondolat, a közösségi eszme, és a szociális igazságosságnak a szükségszerüsége.

Mindenki tudja, hogy az emberi életben szük-

egy van bizonyos foku tagozottságra, a Teremtő akaratából a nemzetekre. Mindenki tudja azt is, hogy amelyik nemzetbe tartozik természetszerüleg azt köteles szolgálni és pedig teljes erejével, öntudatosan. A nemzet léte vagy nem léte, boldogsága vagy boldogtalansága, hatalma, vagy erőtlensége függ fiaitól, illetőleg azok lelki beállitottságától és munkájától.

Hinnünk kell a közösségi gondolat maximális kifejlődésének a szükségszerüségét. Át kell, hogy menjen a vérünkbe az a tudat, hogy "nem hal meg az, ki milliókra költi dus élete kincsét" sőt mindenkinek olyan kötelessége a közösség szolgálata, amely természetes és a Teremtő munkájából, akaratából önként, szükségszerüleg következik. Az egyén alárendelése a közösségnek, a közösség szolgálata az egyén önfeláldozása az emberi életforma legideálisabb voltára mutat.

Szükséges végül a szociális érzék kifejlesztése. Prohászka azt mondotta, hogy "müvelt, vallásos, szociális érzésü ifjuságra van szükség." Olyan ifjuságra van tehát szüksége hazánknak, amely tudja, hogy van szociális kérdés és képes arra, hogy lelkét szociális szeretetre és meghatározott foku szociális munkára állitsa be. A jövő Magyarországban kétségkivül nem lesz majd szociális probléma akkor, ha az ifjuság ismeri ezt a kérdést és lélekben gondolkodva készül fel jövendő munkájára, hivatására.

Ezt tanitja nekünk 1942. magyar ifjaimak az örök magyar Márciusnak 1848. márciusának a szelleme.

A tanitás megvan. Megtaláltuk azt az utat, amelyet a magyar történelem, a magyar Sors és a Gondviselés kijelölt számunkra. Ennek birtokában bátran mondhatjuk, hogy "nem félünk tőled sors bármit akarsz", mert a nemzeti és a közösségi gondolatban és a szociális szeretetben megedzett magyar ifjuság olyan mérhetetle

nül nagy kincsek birtokában van, hogy belőle egész nyugodtan, kifizetheti az elkövetkezendő ezredévnek a váltságdíját.

Molnár József VI.o.t.

NAGYBÖJT.

"Stabat Mater dolorosa..." A kereszt tövében ott áll az Istenanya meggyötörve. Siratja szent Fiát, siratja Gyermekét akit elvesztett. És siratja azokat a bünöket, amelyek Jézusa szenvedését és halálát okozták.

Elmegyek éni s a Megfeszitett keresztjéhez,mert siratni akarom az emberiség büneit a többi emberrel együtt..,De mikor odaérek,nincs ott senki...Eltünt minden és mindenki...Egyedül vagyok Jézussal...Szemrehányást látok szemében: "Még most is másra gondolsz? Gondolj már magadra, a lelkedre is!"...Megteszem és látom, hogy miattam, az én büneim miatt szenvedett és halt meg...Az én büneim voltak a legborzasztóbb cseppek a keserüség poharában,...az én bünöm volt a legfájóbb arculcsapás,...az én bünöm volt a leggyávább krisztus-tagadás,...az én büneim voltak a legfájóbb ostorcsapások... az én büneim voltak a legnagyobb tövisek,...az én büneim voltak a legrutabb csufolódások.... az én büneim voltak a kereszt nehézsége,mely alatt leroskadt... A végtelen Béketürés elszenvedte ezt a sok fájdalmat...és mindezt én, nem másokkal együtt... csak egyedül én okoztam büneimmel...Ismét megfeszitettem Jézust... Rosszabb vagyok,mint azok a hóhérok, mert minden bünömmel ujra és ujra megfeszitem Őt...És Ő szenved, hogy megváltson engem, kinzóját... Végigmegy a Golgota utján és szomoru szeme az enyémet keresi...Az én gőgös, büszke szemem belenéz az Övébe,...aztán lesütöm szememet,...

meghajlik a fejem,...megcsuklik a térdem,...lelkemet hatalmába keriti a fájdalom, a bánat... Bánom büneimet,...sirok miattuk...Vezekelni akarok,..Felveszem a keresztet és megyek Krisztus nyomában, hogy én is szenvedjek...Megtagadom magam... vágyaimat,...szórakozásaimat,kényelemszeretetmet, hogy legalább némileg méltó legyek Krisztus kegyelmére, hogy megbocsájtson...

Testvér! Gondolj te is a keresztuton haladó szomorutekintetü Jézusra, gondolj a kereszt kinjaira...és gondolj magadra, mit okoztál ebből te...Szállj magadba..és jó łesz a nagyböjtöd.

F.A.

PIARISTICUM.

A Corvinláncos Schütz Antal.

Amikor a házfőnök-igazgató ur a rendház és az iskola nevében üdvözölte a legmagasabb helyről történt kitüntetése alkalmából, az ünnepelt köszönősoraiban azt irta, hogy a kitüntetés a "család"-nak, a nagy piarista családnak szól.

Titeket a piaristacsaládhoz tartozástokon tul azonban még valami köt a Professzor Urhoz: Valamikor itt kezdte tanári pályáját: fiatalkori képét ott láthatjátok a II.emelet egyik érettségi képén.

Innen került a budapesti gimnáziumunkba. Majd a Kalorosztinumban, a Rend hittudományi és tanárképző főiskolájában lett a teológia tanára. A budapesti tudományegyetem hittudományi kara pályázat mellőzésével, ugy hivja meg a dogmatika tanszékére. Azóta piarista adja tovább a 2000 éves Egyház tanitását a magyar papi nemzedéknek.

A Pázmány-egyetem 1940-41. tanévében Rector Magnificus lett. Most pedig Kormányzó Urunk kezéből megkapta a magyar szellemi kiválóságok legmagasabb kitüntetését: a Corvin-láncot. Ennek az a legnagyobb értéke, hogy mindössze 12 magyar viseli.

A Professzor ur főmüve a 2. kiadásban is már megjelent 2 kötetes hatalmas Dogmatikája, amilyent magyar ember még nem irt. Könyvei egész könyvtárt tesznek ki. Nem könnyü olvasmányok. Sulyos könyve. De ő irta felaős hittan könyveiteket is. Az ország katolikus elitje azóta az ő könyveiből ismeri meg a katolikumot. A Sik-Schütz-nek is társszerzője. Több mint 100.000 példány került már a diákság kezébe. Páratlan könyv. A Bölcselet elemei c. korszakalkotó munkájáról Megyer tanár ur irt a multévi évkönyvben.

Legyetek büszék a Professzor Urra.

A nagy Prohászka, amikor egy barátjával késő este a Dunapartján sétált - felmutatott Schütz professzor Ur ablakára, amely még világos volt, felmutatott rá s azt mondta: Lux Piaristarum!

Világosodjék sokáig nektek is!

ZORD IDŐ.
II.

A "koreszme".

Tudományos meghatározása első hallásra nem is nagyon sejteti döntő jelentőségét. Es igy határozza meg fogalmát: értékes irányitó gondolat, vagy azoknak összessége, amely egy-egy korra, annak képének kialakitására döntő jelentőséggel bir. Érdekes módon hat a koreszme a történelem folyamán és hat most is. Tudjuk,

hogy minden kornak megvannak a vágyai,eszméi, törekvései, amelyek,mint az egyes lelki diszpoziciók, a külvilággal való érintkezés hatására jönnek létre; s mivel a technikai vivmányok következtében nagy embercsoportok élete hasonló körülmények között folyik le, a külvilág hatásai óriási területeken igen nagy mértékben azonosak, vagy legalább is hasonlóak. Az a tény pedig azt hiszem, világos előttünk, hogy azonos hatásokra, azonos folyamatok keletkeznek. A lelki folyamatok egy-egy nagyobb embercsoportnál nem egyszerre jelentkeznek.Mindig vannak olyan élenjáró lelkek, akik már előre megérzik másnak majd keletkező lelki folyamatait, s igy előre hirdetnek olyan eszméket, amelyekre az emberek csak később ébrednek rá. Ezekre ugy tekintenek,mint zsenikre,pedig nem tettek egyebet, minthogy előtte jártak nagy tömegpszichologiai folyamatoknak.A koreszme jelentőségét a történelem tanitása bizonyitja,t.i. hogy az egyén gondolkozásának alakitása a nemzet sorsát mennyire befolyásolja.-

Sokkisérlet történt már századunk koreszméjének megállapitására, s most is nagy eszmei csata dul a szellemtörténészek körében e kérdés körül. Abban már megegyeznek,hogy korunk a népi egység és a szociális igazság kora.A rövid vezérszavak életmegnyilvánulásait egy neves politikusunk igy rendszerezi:

1/ Korunk fejlődésének legfőbb jellemzője: a közösségi szempontok előtérbe nyomulása. Ez természetes következménye az egyéniség felszabadulásából keletkezett, romboló folyamatnak, mely még a családi közösséget is kikezdte.A folyamat lefolyása után, midőn az ember feleszmélt legelőször a legtermészetesebb közösséget a családot látta és szerette meg .Áldásainak megismerése után az vált jóvá szemében,ami a fajta és a nemzet egészének erkölcsi, szellemi,anyagi felemelkedését szolgálja. Az uj világ eme felfogása ajtót mutat a kasztszellemnek és a vihar erejével rombolja le az ócska társadalmi válaszfa-

lakat,és felépiti az uj, nemzeti együttcselekvő és érző társadalmat.

2./ A közösségi eszmével szoros összefüggésben van a népi gondolat uralma.Ez nemcsak a nemzettest biológiai szempontból való ápolását jelenti,hanem sürgetően követeli a népi kultura és sajátosságok kutatását, a népi zene,nyelv tánc és hagyományok ápolását.A népi gondolat értelmezése teszi szükségessé az olyan gazdaságpolitikát, amely a kisemberek millióinak érdekét szolgálja, és azok gazdálkodását akarja megkönnyiteni.Ebben a csoportba sorolhatjuk a nemzeti érzés kihangsulyozását, mely ellentmondást nemtürve helyesli a nemzetekre való tagoltság értékeit.

3./ Jellemző csoport: a munka elsőbbségének és a szociális igazságnak az elve. Az első a gazdasági és a társadalmi együttélés középpontjául jelöli meg a munkát, mint olyat amelyben a társadalom minden tagja munkába áll. A szociális igazság hivatott a régi világ csökevényeit, a kirivő egyenetlenségeket eltüntetni.

4./A hivatásrendiség és a tervszerüen irányitott gazdálkodás is vezércsillagként szerepelnek korunkban.A fasista Olaszország példája bizonyitja,hogy a hivatásrendiség az egyetlen eszköz, amely a társadalmi osztályharcot le tudja csillapitani és a szembenálló erőket értékes célok elérésére tudja felhasználni, a munkás és a munkaadó szaktestületbe való szervezésével.-A tervszerüen irányitott gazdálkodás nem jelent gazdasági diktaturát, hanem olyan keretet,amelyet az egyéni leleményesség és ügyesség határol.

5./ Mindezek az eszmék nem valósithatók meg erős és állandó központi hatalom nélkül, mely mind gazdasági és szociális,mint kulturális téren uralkodik.A népképviseleti parlament intézménye, amely igen sok különböző elemből áll, idejét multa.Kell, hogy a közérdekek ismerői vegyék kezükbe a közösség életének i-

rányitását.

Az uj állami és társadalmi rend jellemzői röviden az irányitásban és ellenőrzésben a centralizáció, a végrehajtásban a decentralizáció s a hivatásrendek bekapcsolása a gazdasági élet igazgatásába.-

A keresztje,mint erős motor lenditi működésbe az életet, a magyar életet is.Hatását mé nálunk csak kis mértékben tapasztalhatjuk,mert sajnos működése is kezdeti állapotban van.Azonban a magyarság léte és elhelyezkedése az uj Európában igen nagy mértékben a korszellem elsajátitásától és annak szellemében való cselekvéstől függ. Éppen ezért nekünk is dolgoznunk kell, hogy megismerjük és magunkévá tegyük.

Soultéty Sándor VI.o.t.

A MAGVETŐ FOHÁSZA.

Isten!
Most életet, tiszta magot vetek
s amint elnyelik a föld-tenger habok
a jövő titkát e kis buzaszemet
ki tudja,mit és mikor aratok?
Isten!
Tehozzád fordulok és esdve kérem
áldásodat e fekete kenyérre
melyből két kezem és izzó veritékem
fehér kenyért tesz az Ur asztalára
ha Te is akarod.Tekints le és nézz le
a te szegény megalázott magvetődre.
Isten!
Adj e sokat szenvedett földnek,
ha ajkát a szomj kinja marcangolja,
és forróságtól égő nyelvét feléd tólja
áhitozva, adj akkor vizet a szomjas rögn
Isten!

Ha az édes anyaföldnek szemeit
a könnyek elboritják a siró rögök
felviditására az égi örömök
napsugarát küldd, s szivárvány szineit
Isten!
Áldd meg ezt a szegény földet
melyet munkás veriték öntözött
kisérje munkám és áldás Tőled
e kis mag létét, mely a földbe öltözött.
Isten!
Most életet, tiszta magot vetek
s amint elnyelik a földtenger-habok
a jövő titkát e kis buza szemet
csak Te tudod mit és mikor aratok.

Liptai VIII.o.t.

Olvastuk,

hogy az Actio Catolica a káromkodás elleni hadjárattal kapcsolatban eddig már 1000000 -nál jóval több röpiratot küldött szét a vidéki szervezeteinek.

hogy református körökben is igen kedvező visszhangra talált a káromkodás elleni mozgalom.

hogy kalocsa polgármestere külön falragaszokon hivta fel a lakosság figyelmét a káromkodás elleni harcra,

hogy a hatóságok mindenütt a legnagyobb lendülettel támogatják az Actio Katolika mozgalmát,

hogy Márai Sándor milyen cinikus hangu cikket irt a káromkodás elleni mozgalommal kapcsolatban a Pesti Hirlap hasábjain./Sem rajta, sem az ujságjain nem csodálkozunk.Az lett volna a csoda, ha nem így történik./,

hogy a Népszava ujabban igen hangosan hirdeti a magyarságát./Erre mi csak azt feleljük,hogy a jó bornak nem kell cégér.Na de vi-

szemt kamélconnak lenni sem kutya./

hogy a szingapuri hős Yamasita tábornok fiatal korában, még az orosz-japán háboru idején megsebesült. Orvos nem volt a közelben, igy hát ő maga hajtotta végre a kikerülhetetlen mütétet. Karddal levágta a megsebesült jobb kezefejét,

hogy a Yamamoto admirális a Hawai szigetek környékén küzdő japán hajóhad főparancsnoka hithü katolikus,

hogy vitéz Náray Antal lett a rádió uj igazgatója /Reméljük, hogy katonásan megváltoztatja majd a rádió müsorát./

A GYALOGSÁG FEGYVEREI.

"A gyalogság a fegyvernemek királynője", nemcsak volt,hanem a motorok és gyorscsapatok háborujában sokkal inkább az is maradt.Nagyon sokan jutottak arra a téves felfogásra,hogy a mai villámháboruban a gyalogos katona a háboru mellékszereplője lett. De gondoljunk csak arra, hogy a területi birtokbavételt senki más nem tudja elvégezni,csak a gyalogos katona,mikor bakancsával rálép az ellenséges területre és leteszi oda szuronyos puskájának tusát, akkor az a terület birtokba van véve. De a korszerüen megépitett betonerődöt sem tudja senki más elfoglalni, mint a gyalogos katona, aki félelmet nem ismerve kuszik oda a lőrésekhez és bátor rohammal megszommisiti,vagy megadásra kényszeriti az ellenséget. A gyalogos előtt nincs akadály, sáron, sziklákon, ködben, éjszaka,esőben, viharban,lassan ugyan, de biztosan mégis csak eléri a célját. Végül a házakban, pincékben, padlásokon elbujt és orozva támadó ellenséget is csak a gyalogság tudja kipiszkálni és csak

a gyalogság tudja hátrább területeken,melyeken a gyorscsapatok hamar áthaladtak a tisztogatás munkáját elvégezni.

A gyalogos fegyvere a puska,mely oly szorosan hozzá nőtt, hogy a közmondás szerint a gyalogos puska nélkül olyan,mint a kocsi kerék nélkül. A gyalogság puskája a világháboru óta sokat tökéletesedett .Az ismétlőrendszerü többlövetü, hosszu csővü puskák nemcsak könnyebbek, de egyszerübbek és megbizhatóbbak lettek - szemben a világháboruban használt puskákkal.A legelterjedtebb a 8 mm-es gyalogsági puska, mellyel percenkint 10-15 lövést lehet pontosan célozva leadni. A puska nemcsak mint lőfegyer, de mint a közelharc eszköze is nélkülözhetetlen a gyalogságnál.A puskán levő szurony a gyalogos halának biztos fegyvere, mely ritkán téveszt célt és ritkán hatástalan! Ha pedig ez sem segit,akkor e másik véget a tusa biztosan célhoz vezet.A mai háborukban is előfordult,hogy merész roham után egy-két jól irányzott puskasütés után egész repülőtereket gyárakat,raktárakat sikerült meglepetésszerüen elfoglalni.A szuronynak és a puskatusnak nagy előnye a zajtalanság,s igy az éjszakai vállalkozásoknál sokszor csakis ezeket lehet használni.

A gyalogság másik fontos két fegyvere: a golyószóró és a géppuska. Mindkettőt jellemzi,hogy percenként 500-1000 lövést is le lehet velük adni, tehát igen nagy tüzerőt képviselnek.Könnyen kezelhetők könnyüek/10-20 kg./ légi és földi célok ellen egyaránt jól használhatók.

De a gyalogság legtöbbet és legszivesebben használt fegyvere a kézigránát. Sulya 20-35 dkg. tehát minden nehézség nélkül egy gyalogos vihet magával 10-20 darabot. A kézi gránátok kétfélék: csapódók és időzitettek. A csapódó kézigránátot az eldobás előtt kibiztositják,majd a gránát pörgése következtében

egy ujabb biztositék válok szabaddá és a becsapódással járó ütés a gránátot felrobbantja.

Az időzitett kézigránátot a kibiztositás után egy dörzslappal begyujtják, de egy idő mulva robban, ugy hogy rendesen 3-5 mp-en belül el kell dobni. Az előbbiek a tojásgránátok az utóbbiak pedig a nyelesgránátok. A kézigránát csak egészen közelről veszélyes, általában 5 méter távolságból biztosan halálos, de a szilánkok még 100 méter távolságban is sulyos sebeket okozhatnak. A helységekben folyó harcokban az ellenség "kipörkölésére" nagyszerüen felhasználható.

A gyalogság páncéltörő löveggel és aknavetővel is fel van szerelve. Az aknavető ugynevezett meredek röppályáju fegyver miután mindig 45-90°-os szogben tüzel. Ugyanis a lapos röppályáju fegyverekkel nem lehet dömb mögé belőni, ellenben az aknavető meredek röppályáju lövedéke beesik az előlről jól védett helyekre is. Lövedéke az akna 4-5 kg. sulyu még 50 méter távolságban halálos. Szilánkjai 300 méteren is sebesitenek. A páncélos támadás elháritását a páncéltörő ágyu végzi, hiszen a gyalogságot gyakran érhatik harckocsi támadások. A páncéltörő ágyu a gyalogságnál 4o-5o mm ürméretü és percenként 20 lövést lehet vele leadni. Azonkivül gyalogsági fegyver még a manapság sokszor emlegetett lángszóró és a géppisztoly is.

A gyalogságot már sok és erős fegyverrel látták el, s igy minden támogatás nélkül, önállóan egymaga is képes bármely feladatot megoldani. Természetesen sokkal gyorsabban és könyebben, ha a támogató fegyvernemek, tüzérség, repülők és a müszaki csapatok is résztvesznek a harcában.

Dank Viktor VI.o.t.

HOLLAND - INDIA.

Ez az óriási szigetvilág,melynek ura a kis Hollandia, Ázsiától délre terül el. Tulajdonképen annak a kontinensnek a maradványa, mely Ausztráliát összekötötte Ázsiával. A holland-indiai szigetvilág 5000 kmes hosszuságban és majdnem 2000 km-es szélességben terül el. Területe majdnem 2 millió négyzetkilóméter. A szigetcsoport 1600 körül került a hollandok kezébe. Eleinte egyes kereskedelmi társaságok birtokában van, de 1800 körül megszállja a holland állam és megszilárditja a holland uralmat. Bár a hollandok a szigetlakók jólétét is szemmel tartották mégis óriási hasznot hajtanak. A szigetek legfőbb terménye a rizs és a cukornád, de a világ füszerkészlete is innen kerül ki.Amióta a nemzetek harcába az olaj és a gumi döntő módon beleszól, a szigetvilág fontosságának tetőpontjára emelkedett. A világ gumitermelésének 90 %-át a szigetvilág szolgáltatja. A hollandindiai olajkutak évi hozama eléri a 9 millió tonnát.Azonkivül itt lehet a világ óntermelésének 15 %-át találni. A hollandindiai szigetvilág a következő nagy szigetekből áll: Szumátra, Borneó, Java és Uj-Guinea.

Uj-Guinea: A sziget 3 részre oszlik: a holland rész 416.000 km2, az angol gyarmat 234.000 km2, Ausztrália mandátumterülete 240.000 km2 nagyságu. Ez a sziget nevezetes számunkra. Biró Lajos magyar természettudós 7 évet töltött rajta. Akkor talált olyan népet is, mely nem ismerte a fémeket, a kőkorszaknál tartott. Azóta egyes helyeket elleptek a gyarmatositók, hogy aranyat, ezüstöt, vagy más fémet kutassanak, de a sziget belseje még a mai napig is jóformán ismeretlen.

Borneo: Ezen a 750.000 négyzetkilóméternyi területen alig párezer fehér ember él. A bennszülött dajakok száma 2 és fél millió, míg a Szumátráról bevándorolt malájoké már jóval több. A lakosságban jelentős tényező az az 50.000 kinai akik aranymosással és kereskedéssel foglalkoznak. Bár a sziget éghajlata egészségtelen, mégis fontossá teszi a hegyeiben található arany, ezüst, ón, antinon, vas és réz. Borneo évi 2 millió tonna olajat ad. Kaucsuk, kávé, gyapot, ságó, bors, és különféle fűszerültetvények teszik értékessé ezt a szigetet. Borneo 200.000 km2-e az angoloké, a többit a hollandok uralják.

Szumatra: Területe mintegy másfélszerese Nagy Magyarországnak. Hossza 1700 km, legnagyobb szélessége 400 km. Ezen az óriási területen, mintegy 5 millió ember él csak. Őslakossága maláj és pápua eredetü. Azonban vándoroltak ide arabok, indiaiak, kinaiak, japánok is. A sziget nagy része őserdővel van boritva, de ha ezt kiirtják kb. 100 millió ember elélhet ezen a szigeten. Két legfontosabb cikke a gumi és a dohány, de megterem bőven a tea és a kávé is. A szigeten igen rossz a közlekedés, egy ut vezet át rajta. Padongot Medánnal köti össze. Vasutja Palembángól Telok Betongba vis:

Vida Gy. VI.

Diáksapkák, és magyaros ruhák méretre után rendelhet

KRIER RUDOLF

uri és egyenruhaszabóságánál

Szeged Klauzál-tér

BÁTRAK !

"Évszázados adósságot akarunk törleszteni. Alázatos lélekkel Isten elé járulni és bünbánóan bevallani, hogy sokszor káromoltuk magyar nyelven az Ur fölséges szent Nevét.Egyuttal igéretet tenni akarunk, hogy kiirtjuk e szörnyü vétket, irja a "Magyar kat.actio" cimü lap vezető cikkében.

Valóban évszázados bününkért kell most fizetni.Mennyi piszkos, esetleg kétértelmü mondatot hallottunk ezelőtt, ha akár szegényebb, vagy jobb öltözésü emberek közt megfordultunk. /Nem ruha teszi az embert./

A munkások a vezetőiket nyiltan nem szidhatták, hiszen ezért az üzemből kitették volna őket.Igy csak az "Isten" maradt hátra.Hogy a jó Isten szent Nevét illetlenül emlitették a munkások, a vezetők észre sem vették, hiszen ők sem beszéltek különben, csak "uriasabbn" cigaretta füst mellett kocingatva ejtették ki ezeket az ocsmány szavakat,mondván: magunk között vagyunk./Az első osztály/.

Hála Istennek, nem csak káromkodó magyarok vannak a világon és nemcsak olyanok, akik hallván a csunya beszédet fülüket befogván szégyen pir lepi el szende arcukat majd elszaladnak /A második osztály/ hanem olyanok is akik szembe mernek szállni az ocsmány szavakat használó egyénekkel és dagatra ütik piszkos szájukat./Harmadik osztály./

Tehát három osztály párthivei közül melyik cselekszik legjobban?

Talán aki káromkodik? Egészen biztos,hogy nem mert vétkezik.

Aki elfu, a káromkodás hallatára? Nem mert nem tudja annyira szeretni felabarátját, hogy egy észretéritő nyaklevessel jó utra vezesse.

Aki bátor és szembe száll a káromkodóval? Igen, ő cselekszik a leghelyesebben. Ő Krisztus katonája, mert harcol az egy igaz ügyért, mely a következő: "Isten szent Neve ragyogva tündököljön a magyar lélek és nemzet egén."

A második osztályba tartozóknak kijelentem, hogy ha csunya beszédet hallanak ébredjen föl bennünk az a vágy, hogy én is Krisztus katonája akarok lenni és csapjanak egy hatalmasat a káromkodó szájára. Biztositom őket, nem kapják vissza a pofont, hisz nem egyedül harcolnak a káromkodás ellen, az Isten velük van és a káromkodó csatája hiu az Urnak ellenében. /Saját tapasztalat./

Ez a gondolat lelkesitse minden magyar lelkét, hiszen magyar földről magyar égre nem szállhat káromkodás. A káromkodók ne használjanak ocsmány szavakat, a többiek pedig akadályozzák meg ha káromkodást hallanak.

Minden harcos vésse szivébe, hogy Szent és Nagy ügyért harcol.

Szécsi József V.

Szalma Ferenc
DIVATÁRÚHÁZ
Szeged; Püspökbazár

Uridivat ujdonságok nyokkendők nagy választékba
Csór Béla-nál
Szeged. Kigyó-u. 3. a.

KEDVES FEHÉRARCU TESTVÉREM!

Nem is mult el még sok idő azóta,hogy első levelemmel fölkerestelek Téged, s ime most-már ujra itt az alkalom,hogy megragadjam az irószerszámot és folytassam azt,amit elkezdtem.

De ez alatt a kis idő alatt is elég sok dolog történt; láthattam azt,hogy mint fogadtátok irásomat, tapasztalhattam azt is,hogy milyen hangulatot ébresztett Bennetek megállapithattam,hogy mi az,amiról hallani szeretnétek.

Talán a legnagyobb érdeklődést és kiváncsiságot a fejdisz és általában az indián felszerelés keltette fel. Sokat gondolkoztam rajta,hogy vajjon már második levelemben irjak-e ezekről Neked, és vajjon nem kellene-e előbb még néhány komolyabb dolgot is felhoznom és néhány tévedést tisztáznom az indiánokkal kapcsolatban,de remélem,hogy e téren nagyobb hibák kis társaságunkban nincsenek és igy szabad

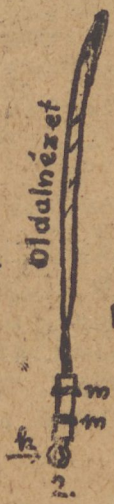

ezekkel egy kicsit várnom.Külön ben is megigértem,hogy arról fogok irni, amiről éppen Ti tudakozódtok és éppen ezért tehát eleget teszek a kivánságnak.

Hát szóval az a fejdisz. Hogyan is készül, mikből kell összeállitani és mit is jelent.

Mikor mindezek a kérdések fülembe jutottak,eszembe ötlött hogy néhány évvel ezelőtt én is milyen izgatottsággal és valósággal dühösen keresgéltem mindenféle indián vonatkozásu könyvben,hogy tisztába jöjjek mindezzel.Igazán hosszu ideig tartott,amig végre sok sikertelen keresgélés után találtam olyen könyvet,amelyikben ez megvolt./Thompson Seton:Erdőlakók/ Akkor tudtam meg végre, hogy milyen is az igazi indián tollkorona és hogy milyen silány utánzat volt mindaz,amit eddig készitettem.Hát most ennek a könyvnek az alapján megpróbálom elmagyarázni Nektek is az elkészités módját.

Mindenekelőtt a tollkornát alkotó tollak a legfontosabbak.Ezeket a tollakat az indiánok valamilyen hősi cselekédért kapták,mégpedig kisebb jelentőségüért "Tett-toll",nagyobbért Nagy Tett-toll" járt. A tollkorona nagyságáról tehát következtetni lehetett az illető harcos egyéniségére és kiválóságára.Általában sastollat használtak.

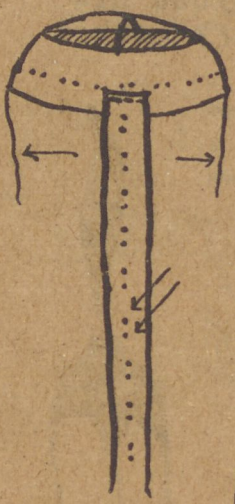

6.

Minekünk bizony sastoll nem nagyon áll a rendelkezésünkre,ezért vagy untánzatot kell csinálnunk,vagy be kell érnünk más tollakkal.

Ha ludtollak végét tussal feketére festjük,elég gé hasonlitani fognak az igazi sastollakhoz.De használhatjuk őket tisztán fehéren is,valamint alkalamasak pl. szép nagy fekete varjutollak, azután a pulykatollak is jogosultak,mert a pulyka amerikai szárnyas és tollát egyik-másik tözzs fel is használta.Aki hozzájuthat tuzoktollakhoz,azokból is összeállithatja magának a fejdiszt.

Most mindenegyes tollat külön el kell látnunk egy tokocskával.Ez a tok valamilyen szines ruhadarabból készül. Előzőleg a toll végére egy szijhurkocskát erősitünk /1.2.ábra k."/ majd a toll végének többi szabad részét körülvesszük pihékkel, ragasztással odaerősitjük őket, majd a flanell v.posztódarabkát közéjük csavarjuk és két szines pamutdarabkával megerősitjük/ m-m /A "Nagy Tett-tollak"végére piros pamutcsomót erősitünk/3 ábra."sz."/

Ezután elkészitjük az u.n.homlokpántot /4 á./ Az indiánok ezt gyönggyel himzik, de amig mi is nem tanultuk meg a gyöngyhimzést, festéssel v.pamuthimzéssel is helyettesithetjük. Kb. 3 - 3'5 cm széles szalagdarab kitünő erre a célra.- A homlokpánt két végét két kis korong zarja le, amelyeket legokosabb fából elkészitenünk és azt vagy befestenünk,vagy himzett szövetanyaggal beboritanunk./f./Ehhez kapcsoljuk majd oda azt a szörmedarabot,mely az indiánoknál használatos hermelinfarkot helyettesiti.

Ez a homlokpánt minden diszével együtt a tollkorona u.n."tompjára" kerül rá,amint azt a 6.ábrán láthatjátok /"a" oldalról "b" hátulról nézve./ Ez a "tomp" vagy bőrből, vagy valami erősebb merevebb szövetanyagból készül. Ezután elkészitjük hozzá szijjakból vagy zsinór darabok segitségével a képen is látható keresztpántot,melynek az a feladata,hogy a különben elég táb bőrtompot ne engedje a kelleténél lejjebb cuszni.A fejen való megszilárdi-

tást szolgálja az a két szijj is,amelyet az áll alatt kötünk meg. /A 6.-án a nyilakkal jelzett szijjak./Ezután a tomphoz varrhatunk még egy toldalékot is /6.á.hé nyillal jelezve./amelyre szintén tollakat fogunk felszerelni.

Mind a tompon,mind a toldalékon lyukakat láthasz.Ezek segitségével erősitjük fel végre a tollakat az 5 ábrán látható módon, zsinór vagy szijj segitségével.Mikor pedig már minden tollat felerősitettünk,felső harmadukban lazán összefüzzük őket egy szál vékony zsinórral,hogy szét ne essenek.

Ezzel azután már zárnom is kell levelemet helyszüket miatt. Tehát kedves Fehér Testvérem a legközelebbi levélváltásig üdvözöllek:

Magányos Sas

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G.I.V.o.t. Cikked jó,kár,hogy már nem időszerü. Irjál mást, de vigyázz, hogy ne személyi vonatkozásu dolgokat, még jót se ne emlits.:

Olvasóinknak: Néprajzi közleményünk helyszüke miatt kimaradt. Legközelebb majd pótoljuk.

Rejtvényfejtőknek. A szolgai másolás mellőzendő. Erre vonatkozóan a multkor is egy nagyon érdekes megfigyelést tehettem.Az eset a következő Az egyik fiu ide adja a megfejtését.Na mondom hogyan csináltad? A megfejtés tudniillik jó volt.Hát ötölt hatolt nem tudta.Mindegyikre mondott azonban valami egészen elkápráztató szamárságot.Az egyik rejtvényünknek a megfejtése: egyensuly.Válasz is ugyanaz.Na mondom hát ennek a megfejtésnek a módját csak tudod. Hát hogyne tudnám,persze hogy tudom.Aszongya: azért egyensuly,mert 5/1 a 1 válaszolja diadalmasan/Matematikai ~~[illegible]~~ az nem is jeles, hanem

kitünő/
K.L. Megfejtésedet éppen a fenti ok miatt nem fogadtuk el. Majd legközelebb. Próbáld azonban magad megfejteni őket.

V I C C O R K Á N ! ! !

BIZTOS MEGÁLLAPITÁS.

BESZÉLGET EGY INTERNÁTUS FIU ÉS EGY SZABAD DIÁK.

SZABAD DIÁK: MI VOLT EBÉDRE TEGNAP AZ INTERBEN?

INTERISTA: BABFŐZELÉK LÓKOLBÁSSZAL.

SZABAD DIÁK: HONNÉT TUDTAD, HOGY LÓKOLBÁSZT ETTÉL?

INTERISTA: A PATKÓSZÖGET MEGTALÁLTAM A FŐZELÉKBEN.

JÓL MEGFELELT.

TANITÓ: MI AZ, MIÉRT VÁGSZ OLYAN SAVANYU KÉPET, LACI?

LACI: BORZASZTÓAN FÁJ A FOGAM.

TANITÓ: ÉN BIZONY KIHUZATNÁM, HA AZ ENYÉM LENNE.

LACI: ÉN IS KIHÚZATNÁM HA A TANITÓBÁCSIÉ VOLNA.

PONTOS FELELET.

A GIMNÁZIUM HARMADIK OSZTÁLYA ÁTÉLI AZ ELSŐ TÖRTÉNELEM ÓRÁT.

TANÁR: NA ERNŐ, TUDNÁL MONDANI EGY NAGY FÉRFIT A TÖRTÉNELEMBŐL?

ERNŐ: IGENIS, HÁT GOLIÁT...

EGYETLEN VAGYONOM A JÓZAN ÉSZEM.

NE SZOMORKODJ, A SZEGÉNYSÉG NEM SZÉGYEN.

---

5 pont

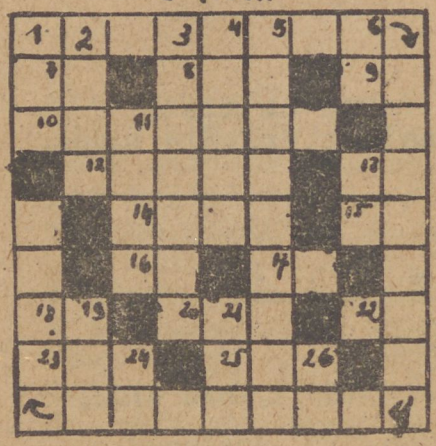

2, 2 pont.

$\frac{1}{4}$

$\frac{et}{e'}$

3. 2 pont.

homok bucka

B

VÍZSZINYES

TOMPA MIHÁLY EGYIK KÖLTEMÉNYÉNEK SORA /KÖRÜL A REJTVÉNYEN/
7. KÖTŐSZÓ.
8. LYUK NÉPIESEN
9. IGE-KÖTŐ.
10. GYERMEKEKNEK SOK A BÁNDÉKOT HOZZ.
12. MI EZ?
13. VISSZA: BETÜ FON.
14. AGYA:VISSZA.
15. BETÜ FON.
16. VISSZA :GYERMEKFILM CIME.
17. DINÁR FELE.
18. K.O.
20. "LES" MAGÁNHANGZÓ NÉLKÜL.
22. HÁZI ÁLLAT.
23. "SSOZ" BETÜI KEVERVE.
25. SOKÁIG LATINUL.

FÜGGŐLEGES.

1. VISSZA:LÓ.
2. HULL/ÉK.HIB.
3. TOVÁBB UNSZOL.
4. KATONA LATINUL.
5. AKÁR ADDIG.
6. EGYENLŐ MAGÁNHANGZÓK
11. KÉRDŐSZÓ.
13. ILYEN LAP IS VAN.
19. "MOS" BETÜI KEVERVE.
21. BÄVEL VÁROS.
24. VISSZA : NÉVELŐ.
26. UDVAR FELE.

4, 2. pont.

Ó Ó Ó

5. 2 pont

6. 2 pont.

xOS

H=B.